

Dlouhodobá preventivní strategie rizikového chování žáků na období 2025-2029

Obsah

Východiska strategie	3
Současný stav	4
Cíl strategie	4
Vybraná opatření školy k minimalizaci rizikového chování	7

Východiska strategie

1.1 Charakteristika školy:

Základní škola Březová je plně organizovanou školou s 1. – 9. ročníkem, kapacita školy činí 300 žáků. Součástí školy je školní družina s kapacitou 60 žáků, školní klub s kapacitou 50 žáků a školní jídelna s kapacitou 500 strážníků.

Vzhledem k demografickým a socioekonomickým podmínkám poskytujeme základní vzdělání bez zaměření na určitou vzdělávací oblast. Výuka v 1. – 9. ročníku probíhá podle školního vzdělávacího programu s motivačním názvem „Všichni se tu známe jménem“. Škola vyučuje obor vzdělání 79-01-C/01 Základní škola. Zřizovatelem školy je městys Březová v okrese Opava.

Na naší škole jsou kromě běžných tříd i třídy specializované na výuku praktických činností, výtvarné a hudební výchovy, chemie, fyziky a přírodopisu, relaxační místnost a relaxační zóny. V areálu školy mají žáci k dispozici workoutové hřiště a multifunkční hřiště, která jsou kromě výuky využívána také veřejností. Materiálně-technické vybavení školy využívají zaměstnanci a také žáci školy. K dispozici mají internet a knihovnu. Žáci mohou využít nabídky volnočasových aktivit – kroužky.

Školu najdete v městysi Březová, 18 km jižně od Opavy, v nadmořské výšce 514 m n. m.

1.2. Platné dokumenty: Zákonná ustanovení v platném a účinném znění:

Zákony:

- Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (Školský zákon)
- Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů
- Zákon č. 186/2016 Sb., o hazardních hrách
- Zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů
- Zákon č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek
- Zákon č. 422/2003 Sb. o sociální potřebnosti
- Zákon č. 359/1999 Sb. o sociálně-právní ochraně dětí
- Zákon č. 218/2003 Sb. o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže

Vyhlášky:

- Vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních
- Vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných v platném znění
- Vyhláška č. 317/2005 Sb., o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditačních komisí a kariérním systému pedagogických pracovníků

Metodické pokyny a doporučení:

- Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních (č.j.: MŠMT-21149/2016)
- Metodické doporučení k prevenci rizikového chování dětí, žáků a studentů ve školách a ve školských zařízeních (č.j.: MŠMT 21291/2010-28)
- Metodické doporučení pro práci s Individuálním výchovným programem v rámci řešení rizikového chování žáků (č. j. MSMT-43301/2013)

- Metodický pokyn k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví (č.j.: 10194/2002–14)
- Spolupráce předškolních zařízení, škol a školských zařízení s Policií ČR při prevenci a při vyšetřování kriminality dětí a mládeže a kriminality na dětech a mládeži páchané, (č.j.: 25884/2003-24)
- Metodický pokyn k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních zřizovaných MŠMT (č.j.: 37 014/2005-25)

Současný stav

2.1. Analýza současného stavu

Stále zaznamenáváme klesající počet případů rizikového chování mezi žáky, zejména ve formě kyberšikany a nevhodného chování na sociálních sítích. Přesto chceme reagovat na tyto problémy posílením komunikace mezi pedagogy, rodiči a žáky, a také zaváděním nových preventivních programů zaměřených na rozvoj sociálních dovedností, zvládání stresových situací, emocionální inteligence a zdravého životního stylu.

V jednotlivých oblastech prevence budou použity formy besed, přednášek, dotazníků a interaktivních her, budeme vycházet z pozorování pedagogů a rozhovorů s žáky v rámci třídnických hodin.

2.2. Vymezení sociálně patologických jevů

Primární prevence bude zaměřena především na tyto jevy:

- slovní a fyzická agrese mezi spolužáky
- násilí mezi spolužáky
- kyberšikana
- ničení školního majetku, vandalismus
- záškoláctví
- užívání návykových látek, především alkoholu, nikotinu
- poruchy příjmu potravin
- netolismus
- rizikové sporty, rizikové chování v dopravě

V sekundární prevenci se bude jednat o rozpoznání a zajištění včasné intervence především v těchto případech:

- slovní a fyzická agrese
- šikana
- kyberšikana
- záškoláctví
- užívání návykových látek, především alkoholu, nikotinu

Cíl strategie

Cílem strategie je vytvořit komplexní systém prevence rizikového chování, který podporuje bezpečné a inkluzivní školní prostředí, posiluje kompetence žáků, poskytuje pedagogům odbornou podporu a zajišťuje efektivní a koordinovaný postup při řešení rizikových situací.

3.1. Vymezení cílových skupin:

Strategie je zaměřena na žáky, pedagogy, rodiče a také veřejnost.

Žáci:

Důležitým výchovným prvkem je školní a třídní prostředí, ve kterém tráví žáci většinu času, proto žáci:

- jsou spolutvůrci tohoto prostředí: školní a třídní výzdoby, udržování pořádku
- jsou vedeni ke spoluzodpovědnosti
- aktivně se podílejí na chodu školy (Žákovská unie, vytváření projektových dnů, organizace soutěží)

Pedagogové:

Snahou je vytvořit dlouhodobý a ucelený program prevence, který využije vše, co má škola k dispozici a co se už osvědčilo. Zaměříme se hlavně na práci učitelů v třídnických hodinách, na informovanost žáků v jednotlivých předmětech a také na pestrou nabídku volnočasových aktivit. Cílem je motivovat učitele, aby se aktivně zapojili ve výuce a také v rámci dalšího vzdělávání.

Rodiče:

Jedním z důležitých kroků pro zajištění efektivity programu je informovanost rodičů žáků. Ta je zajištěna cestou třídních schůzek, individuálních pohovorů, spolupráci se SRPŠ a školskou radou. Důležitá je komunikace a kooperace při řešení problémů, ale také jejich předcházení prostřednictvím dialogu a konzultací.

Veřejnost, odborná veřejnost:

Důležité je i zapojení a spolupráce všech zainteresovaných subjektů jak v resortu školství (PPP, SVP apod.), tak i resortů participujících a na primární prevenci spolupracujících (MPSV, MZ, MV, PCR, OSPOD apod.).

3.2. Hlavní cíle strategie:

1. Posílit prevenci a včasné odhalování rizikového chování:

- systémově předcházet projevům agrese, šikany, kyberšikany, záškoláctví, užívání návykových látek, sebepoškozování a dalších forem rizikového chování,
- zavést nástroje včasné identifikace ohrožených žáků.

2. Zajistit bezpečné, respektující a inkluzivní školní klima:

- rozvíjet vztahy mezi žáky, pedagogickým sborem a rodiči,
- podporovat atmosféru vzájemné důvěry, tolerance a spolupráce.

3. Posílit kompetence žáků k bezpečnému chování a zodpovědnému rozhodování:

- rozvíjet sociální, osobnostní, komunikační a digitální kompetence žáků,
- vést žáky k aktivnímu vytváření zdravého životního stylu a odpovědného chování.

4. Podpořit pedagogy v práci s problémovým chováním:

- zvyšovat jejich profesní dovednosti (deeskalace, intervence, práce s třídou, inkluzivní strategie),
- poskytnout jim supervizní a metodickou podporu,
- umožnit jim sdílenou podporu mezi pedagogy.

5. Posílit spolupráci s rodinou a komunitou:

- zapojovat rodiče do prevence, zlepšit komunikaci i partnerské vztahy,
- aktivně spolupracovat s poradenskými zařízeními, OSPOD, policií a neziskovými organizacemi.

6. Zavést účinné postupy při řešení rizikového chování:

- vytvořit konzistentní krizové a intervenční postupy pro všechny situace,
- zajistit rychlou a odborně vedenou reakci na incidenty.

7. Průběžně monitorovat a vyhodnocovat účinnost preventivních opatření:

- pravidelně vyhodnocovat školní klima, četnost incidentů a efektivitu preventivních aktivit,
- upravovat strategii dle aktuálních potřeb školy.

3.3. Dlouhodobé cíle:

Žáci:

- Dodržují stanovená pravidla, zejména pravidla školního řádu a slušného chování.
- Dávají přednost zdravému životnímu stylu, udržují harmonickou rovnováhu tělesných a duševních funkcí s pocitem spokojenosti a chutě do života (výchova ke zdraví, osobní a duševní hygiena, výživa a pohybové aktivity).
- Vědomě chrání své zdraví, budují si postoje k odmítání alkoholu a omamných psychotropních látek a jedů.
- Jsou k sobě ohleduplní a vzájemně si pomáhají.
- Brání se účinně proti manipulaci, ovládají způsoby odmítání, odmítají závadové vrstevnické skupiny a party.
- Uvědomují si občanskou a právní odpovědnost za sebe a svá jednání.
- Zaujímají odmítavý postoj k rasismu, antisemitismu a xenofobii.
- Smysluplně tráví volný čas.

Pedagogové:

- Spolupracují se školním metodikem prevence a celým týmem ŠPP při řešení sociálně patologických jevů.
- Vytvářejí pozitivní a motivující prostředí ve škole.
- Kladně působí na postoje a chování žáků.
- Vzdělávají se v oblasti prevence.
- Podílejí se na tvorbě a realizaci Preventivního programu školy.
- Zařazují vhodně další témata prevence do výuky.

Rodiče:

- Znají a přijímají Preventivní program školy a aktivně se na její realizaci podílejí.
- Spolupracují se školou při řešení sociálně patologických jevů.
- Jsou informováni o aktuálním stavu, připravovaných projektech, besedách i o vyskytujících se problémech.

3.4. Krátkodobé cíle

Žáci:

- Podílejí se na sestavení třídních pravidel v každém novém školním roce a řídí se podle nich.
- Podílejí se na výzdobě školy svými výtvarnými pracemi.
- Reprezentují školu na vědomostních a sportovních soutěžích.
- Navštěvují některé kroužky připravované školou, příp. ve škole.
- Účastní se připravených projektů a besed.
- Vědí, na koho se obrátit v případě problémů svých nebo někoho jiného.
- Vědí o schránce důvěry.
- Preferují zdravý životní styl.

- Dokážou pojmenovat zdravotní rizika spojená s kouřením, pitím alkoholu, užíváním drog, zneužíváním léků.
- Znají jednoduché způsoby odmítání návykových látek.
- Znají činnosti, které jsou vhodné z hlediska zdraví zařadit do denního režimu, osvojují si zdravý životní styl.
- Pojmenují základní mezilidské vztahy.
- Rozpoznají projevy lidské nesnášenlivosti.

Pedagogové:

- Oceňují pozitivní projevy dětí v různých oborech a oblastech, vyzvednou je na jednání pedagogické rady, třídních schůzkách a na veřejnosti.
- Vzdělávají se v oblasti prevence a monitoringu.
- Realizují společně se školním metodikem prevence PPŠ.

Rodiče:

- Na společných schůzkách jsou informováni o aktuálním dění ve škole.
- Vědí, na koho se obrátit v případě problémů svých nebo svých dětí.
- Spolupracují při řešení výchovných problémů s pedagogy i ostatními organizacemi (OSPOD, SVP, Policie ČR atd.).

Vybraná opatření školy k minimalizaci rizikového chování

1. Vypracování každoročního Minimálního preventivního programu (MPP) s uvedením konkrétních postupů při prevenci uvedených jevů.
2. Pravidelné proškolení pedagogických pracovníků v rámci dalšího vzdělávání (zejména v oblasti šikany, kyberšikany, rizikového chování).
3. Jednotný přístup zaměstnanců školy k uvedeným jevům (šikana, vandalismus, záškoláctví apod.).
4. Důslednost třídních učitelů při omlouvání absence žáků.
5. Možnost školy zapůjčit výpočetní techniku žákům ze sociálně slabších rodin – jako nástroj prevence „skrytého“ záškoláctví nebo vzdělávacích nevýhod.
6. Informovanost a těsná spolupráce s rodiči nebo zákonnými zástupci žáků – včasná intervence, komunikace.
7. Nabídka volnočasových aktivit – možnost smysluplného trávení času, snižování rizikové příležitosti.
8. Svědomité provádění dozorů, poučení žáků, odvádění žáků po ukončení výuky – technická/organizační opatření.
9. Začlenění preventivní problematiky do vhodných předmětů, besed, zabezpečení výukových materiálů, procvičování komunikativních dovedností žáků.
10. Spolupráce s odbornými institucemi a nasazení anket a dotazníků mezi žáky – pro monitoring a diagnostiku rizikového chování.
11. Pro snížení úrazů (např. v tělesné výchově) přijímat organizační, pedagogicko-výchovná a technická opatření (např. volba vhodného sportovního nářadí).

V Březové dne 19. 11. 2025